

Súd le en Wetterfront
Ervaren van Dokkum naar meer

Nieuwsbriet

December 2019

Voorwoord van Otto van der Galiën, lid dagelijks bestuur Wetterskip Fryslân

De Súd le en zijn omgeving worden steeds mooier! Niet alleen voor inwoners en toeristen, maar ook voor vissen. De opgave voor het verbeteren van de waterkwaliteit (Kaderrichtlijn Water) is voor een deel afgerond. Dat betekent dat we natuurvriendelijke oevers en vispassages hebben gemaakt, die bijdragen aan een hogere kwaliteit van het water.

Een belangrijke schakel die nog ontbreekt, is de vispassage bij de sluis Ezumazijl. Daar staat een groot gemaal dat veel water verpompt. Met de aanleg van een vispassage krijgen veel meer vissen de kans om van het Lauwersmeer de Súd le op te zwemmen. Zoals de driedoornige stekelbaars, die zich dan kan voortplanten rondom de Súd le. Ook de nieuwe sluis bij Oostmahorn kunnen vissen straks passeren. Daar profiteert vooral de paling van.

Wij gaan nu met het project een nieuwe fase in. Ook daarin is de ecologie volop vertegenwoordigd. Als Wetterskip Fryslân zijn we daar blij mee. We willen ervoor zorgen dat vissen zich thuis voelen in de Súd le, of juist de ruimte krijgen om via dit water de wijde wereld te ontdekken en zich voort te planten. Daarom maken we onder andere twee vispassages bij de Kolken Noord

Zo maakt de Súd le een flinke sprong voorwaarts, voor iedereen. Daar ben ik trots op.

Driedoornige stekelbaars

Bruggen Fûgellân Dokkum

Met de nieuwe bruggen De Reiger en De Zwaan zijn de bruggen in het Fûgellân op hoogte. Dat houdt in dat boten met een hoogte van 2,4 meter deze bruggen straks kunnen passeren.

Doorkijkje brug 'De Reiger'

Brug 'De Zwaan'

Vaarroute Oostmahorn

Na de zomervakantie is aannemer HAZ uit Hasselt van start gegaan met de aanleg van de vaarroute Ezumazijl-Oostmahorn. Om dit heuglijke moment te markeren, hebben bestuurders van de provincie, Wetterskip Fryslân en de gemeente samen met inwoners de route 'opengevaren'. De feestelijkheden vonden plaats op 18 september. Een belangrijke rol was hierbij weggelegd voor vertegenwoordigers van Oostmahorn/Esonstad en de buurt Ezumazijl. In het verleden hebben zij gelobbyd om de vaarroute aangelegd te krijgen.

Start werkzaamheden route Ezumazijl - Oostmahorn

De vaarweg wordt bevaarbaar gemaakt voor boten met een maximale hoogte van 2,40 meter. Het werk begint met het verbreden van de Nije Feart en het verstevigen van de oevers. De oostelijke oever is straks ingericht als natuurlijke oever, zodat er een opgroeigebied voor vissen langs de Nije Feart ontstaat.

In een later stadium worden vijf bruggen aangelegd of verhoogd. Bij Ezumazijl komt een aanlegplaats van Recreatieschap Marrekrite. Bij Oostmahorn komt een nieuwe schutsluis met een vispassage. Het streven is om in 2021 de vaarroute Ezumazijl-Oostmahorn in gebruik te nemen.

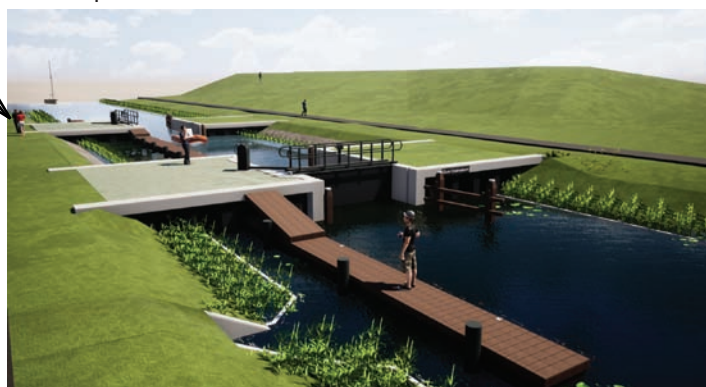
Sluizen Oosterverlaat en Oostmahorn

Sluis Oosterverlaat Dokkum

Voor Sluis Oosterverlaat worden op dit moment de tekeningen uitgewerkt. Omdat de sluis een rijksmonument is, is er nauw overleg met Monumentenzorg Fryslân. Het plan is om in de zomer van 2020 de werkzaamheden aan de sluis uit te voeren.

Oostmahorn

Voor de nieuwe sluis bij Oostmahorn zijn inmiddels de belangrijkste eisen en wensen in kaart gebracht. Van de nieuwe sluis zijn inmiddels enkele 3D ontwerpen gemaakt. In de komende maanden vinden er onderzoeken plaats. Ook worden technische tekeningen en berekeningen van de sluis gemaakt. Het plan is om vanaf september 2020 met het werk te starten.

Vispassage Ezumazijl

Voor de vispassage in Ezumazijl is een ontwerp gemaakt. Dat was geen makkelijke klus, want de beschikbare ruimte rond de sluis is beperkt. Bovendien mondt het gemaal Dongeradielen uit op het gemaal in Ezumazijl. Dat maakt het lastig om bij de monumentale sluis in Ezumazijl een vispassage aan te brengen.

In het huidige ontwerp is ervoor gekozen om de dubbele deuren aan de polderkant in te zetten als een vissluis. De oude deuren maken plaats voor nieuwe deuren, die voorzien zijn van rinketten. Een lokstroompomp moet ervoor zorgen dat aan de buitenkant een waterstroom vanuit de Súd Ie richting de Raskens (slenk Lauwersmeer) ontstaat. Dit lokt de voor de sluis wachtende vissen de vispassage in en zet die vervolgens over naar de Súd Ie. Ook vismigratie in de omgekeerde richting is mogelijk, oftewel van de Súd Ie naar het Lauwersmeer. Zo komt er met dit ontwerp niet alleen visintrek richting het watersysteem Dongeradielen, maar voorkomen we ook vissterfte als gevolg van passage door het gemaal.

De vispassage bij Ezumazijl is één van de vispassages die binnen het programma Súd Ie-Wetterfront Dokkum tot stand komen. Zo willen we het gebied van de Súd Ie met het achterliggende watersysteem Dongeradielen beter toegankelijk maken voor diadrome vissoorten. Dit zijn vissoorten die voor hun voortplanting de Waddenzee en het achterliggende Waddengebied moeten kunnen bereiken. Voorbeelden zijn de driedoornige stekelbaars en de paling. Door de aanwezigheid van stuwen en gemalen kunnen deze soorten zich bijna niet meer voortplanten. Hun aantallen lopen daardoor sterk terug. Met de aanleg van vispassages en verbetering van hun leefgebieden willen wij ervoor zorgen dat de komende jaren herstel optreedt. In diezelfde periode onderzoekt Van Hall Larenstein wat het resultaat is van deze maatregelen. Het gaat om visonderzoek voor het hele Waddengebied.

Scheepvaartsluis Ezumazijl

Fietspaden langs de Súd Ie

Op dit moment onderzoekt ingenieursbureau Arcadis verschillende mogelijkheden voor een fietspad langs de Súd Ie. Zij gaan hiervoor in gesprek met grondeigenaren/agrariërs. Een fietspad maakt het mogelijk dat iedereen van de vaarroute en de omgeving kan genieten: per boot, te voet en op de fiets.